

Nro. 46.

A' FELS. R. TSASZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juniusnak 9-dik napján 1795.
esztendőben.*

B é c s.

Melly nagy hívséggel viseltessenek a' Fels. Aus-
triai Házhoz közönségesen, és mostan uralko-
dó F. Királyunkhoz különösen a' két Magy. Hazának
igaz fiai, mind más történetekben, mind a' jelen-
való költséges hadakozásban sok jelekkel ki nyi-
latkoztatták. Leg közelebb a' *Nagyagi* arany és
ezüst termő bányáknak gondviselői és igazgatói
1799-ik esztendőnek végéig, minden interes nélkül
50000 forintot ajánlottanak Ő Felségének, melly
követésre méltó tselekedeteket nemcsak kegyel-
messen venni, hanem azon arany és ezüst bányák
fő igazgatójának *Wildburg* úrnak, hozzája való ke-
gyelmességét ki jelentetni méltóztatta Ő Felsége.

*A' Magy. Könyvszerzőknek, Könyvárosoknak és
Könyvkötőknek Tanúságokra.*

A' ki nyomtatandó irásoknak, és metzteten-
dő réz Tábláknak Censurája, avagy meg vizsgál-
tatása végett, a' Német Birodalmokra nézve fent
álló Rendelések következő czikkelyekben té-
tetek a' Bétsi Diariumban mindeneknek tudtára
ő Felsége parantsolattyából: 1.) A' titkon be hor-
datni szokott dolgokra tett büntetés alatt senkise
mérészellyen, a' harmintzadóknak és könyvvisgá-
ló hivatalnak el kerülésével, és annak engedelmé-
nélkül, el adni való könyveket bé hozni. — 2.)
A' melly könyváros meg tiltatott, vagy czédula
által szorossabb határ közé szorítatott könyvet,
könyvetskét avagy nyomtatott irást engedelem
nélkül, mellyet egyedül a' Cs. K. Directorium,
a' tartományokban pedig, a' tartománybéli kór-
mányfzék adhat, el ad, az első esetben minden
nyomtatványtól 50 forintra, a' második esetben
pedig ezen bírságon kívül, mesterségének vagy
kereskedésének el vesztésére fog büntettetni. —
3.) A' Revisoratusnál meg hagyatott meg tiltatott
könyveknek minden nyomtatványait ki kell a'
könyvkereskedőknek a' Cs. Királyi tartományok-
ból hat hónapok alatt küldeni, külömben min-
den nyomtatványai confiskáltatni fognak. Hogy-
ha egyik vagy másik esetben meg akadályoztat-
na az ezen rendeléseknek bé tellyesítetése, tartoz-
nak vagy a' tulajdonosok, vagy az adminisztráto-
rok azon akadályokat bé jelenteni, a' midőn ez
a' meg határozatott idő 3 vagy 6 hólnappal meg
fog tóldatni. — 4.) Egy könyvnyomtató se méré-
szellyék, a' manuscriptumnak, mellyet olvasha-
tóképen, hiba nélkül páginálva, és fejér margó-
nak hagyásával kell le irni, a' Revisió hivatalnál
való bé mutatása, és a' könyv visgáló hivataltól
nyerendő engedelem nélkül, valamit nyomtatni. —
A' melly engedelmet nem magok az könyv visgá-
lók fognak adni, és az ő általok engedtetett *Ad-*

mittitur sem lészzen elegendő e' végre; hanem a' Censura dolgában szükséges rendtartás és manipulatio végett, szükség, hogy a' Revisor is reá tegye maga nevével együtt az *Imprimaturt* vagy ezen hozzá adással *Omissis deletis*, vagy a' nélkül, vagy más hozzá adással, vagy bizonyos meghatározással. Hogyha valaki az *Imprimatur* nélkül valamit ki nyomtat, nemcsak minden nyomtatványai confiskálnak, és haszon vehetetlenké tétetnek; hanem e' mellett mesterségének elvesztésére, és minden folyamatban lévő nyomtatványtól 50 forintra fog birságoltatni; sőt ha a' pénzt le nem tehetné, vagy árestomra, vagy más büntetésnek nemére ítéltetni, semmit nem használván ez a' ki fogás, hogy ő a' nyomtatványokat el nem adta, hanem el tserélte, vagy el ajándékozta, vagy az egész nyomtatást idegen tartományba küldötte, 's a' t. 5.) Minden manuscriptumot két hasonló írásban kell bé adni, mindazáltal a' tárgynak minémúsége, az írónak tulajdonságai, és más környülállásokhoz képest, lehet, vagy a' Cs. Királyi Directóriumnál, vagy a' tartománybéli kórmány széknél a' kettős exemplárban való bé adástól fel szabadítatást kérni. Az illyetén engedelemnek meg nyerése után szükséges mind a' manuscriptumot, mind annak egy nyomtatványát vastag tábla papirosba bé kötve; a' revisio hivatalnak bé adni, mellyben hogyha valamely engedelem nélkül való változtatás lenne, kivévén a' jó írásban, és stylusban történt hibáknak, avagy az értelmeknek meg jobbítását, csalárdságnak fog tartatni, és mint kész akartva való meg hamisítás keményen meg büntetni. 6.) Minden, a' ki maga költségére, vagy izámára valamely könyvet, avagy kissebb írást ki nyomtatatni akar, akár könyvnyomtató, akár könyváros, akár könyvszerző legyen az, köteles lészzen a' Censurába bé adatandó manuscriptumnak eleire nevét, rangját, és lakó helyét fel jegyzeni, vagy pedig, hogyha már ki nyomtatott könyvet akár újobban ki nyomtatatni, az originalist által ad-

ni. A' melly iráson avagy könyvön ezen parantsoltatott jeleik nem lélnnek, bé nem fog a' Revisio hivatal által vétetni. 7.) Senki se vigye maga a' Censorhoz a' manuscriptumot, se tőle el ne vigye; hanem egyenesen a' Revisio hivatalnál adja azt bé, 's attól vigye el a' decisummal. — A' melly irás illyen úton nem megyen, azt se bé ne vegye a' Censor, sem a' censura után, a' Revisio hivatalon kívül másnak ne adja. Senkinek se legyen jussa könyvének, avagy irásának Censort választani, avagy a' Revisio hivatalnál azt a' kifogást tenni, hogy a' manuscriptum ehez, és nem ama Censorhoz tartozzék. Senkinek szabad nem lélzen vagy személlyesen, vagy más által a' Censorra járkálni, és vagy kérései, vagy más mód által a' Censurát siettetni; hanem mindennek tsendesen el kell várni a' munkájáról tejendő végzést, és minden ellenkezés, és a' Censoroknak, és Revisio hivatalnak sértegetése nélkül, melly a' véteknek grádusához képest meg fog büntettetni, annak magát alája vetni. 8.) Mindenkör, mind az új munkáknak, mind a' már nyomtatásban lévő munkának újjobban való nyomtatására irott jelentéssel, és a' munkának a' Revisio hivatalnál való bé mutatásával, az *Imprimaturéri*, vagy *Reimprimaturért* engedelmet kell kérni, mellynek meg nyerése előtt, sem a' manuscriptumot, sem a' nyomtatásban lévő könyvet nyomtatásba bé adni nem szabad. 9.) A' ki valamit titkon nyomtat, és nyomtattat, a' büntetésről hozott törvények szerént vétkes lélzen, és így méltóvá teszi magát azon büntetésekre, mellyek az illyetén irásokra hozattattak a' törvény által. 10.) Senki se mérélzellyen egy olly munkát, a' melly a' Cs. K. Birodalombéli Revisio hivatal által meg nem engedtetik, nyomtatás és közönségessé tétel végett, az Országból ki küldeni. Az ezen törvényt által hágó, botránkoztató irásának grádusa, avagy ha motskolódó irás, a' meg motskoltatott Személlyeknek meg sértetésekhez képest illendőképén meg fog büntettetni. Ez a' ki fogás, hogy hi-

re nélkül ment ki a' manuscriptum a' kezéből, vagy hogy az ő tudásán és akaratyán kívül nyomtatott ki más tartományokban, tellyességgel benem fog vétetteni, mivel senkinek nem szabad a' Birodalombéli Censura által meg nem engedtetett manuscriptumot, sem mással közleni, sem pedig másutt ki terjeszteni. 11.) Senkinek sem szabad titkon könyvel kereskedni; az engedetlenek nemcsak minden könyveiket elvesztik, hanem e' mellett az illetén erköltsöket rontó, vallással ellenkező és a' Státusnak veszedelmére czélozó könyveknek minémúsége szerezént keményen megfognak büntetetni: sőt ha idegen tartománybéli, az Országból is ki üzettetni. 12.) Senkinek a' törvényes könyvnyomtatókon kívül könyvsajtókat, és könyvnyomtató betűket tartani nem szabad. Minden könyvnyomtatóknak, mesterségeknak elvesztése, nyomtató eszközeiknek confiskációja, és a' körülállásoknak minémúségekhez képest pénz avagy testbéli büntetés alatt meg tiltatik, hogy távollévő, titkos, és rejtek helyekben semmi könyvnyomtató sajtókat fel ne álítsanak, és semmit is titkon se ne szedessenek, se ne nyomtassanak. 13.) Az eddig való rendelések a' réz metztzésekre, landkártyákra, prospectusokra, városoknak, váraknak, határoknak, és tengeri partoknak le rajzolásokra is ki terjednek, mellyeknek originálisokat, és le rajzolásokat a' ki metzés előtt bé kell a' Revisio hivatalnál adni, és a' Censurának engedelmét el várni. A' ki ezt nem miveli, hasonló büntetéssel fog a' fellyebb valókkal meg büntetetni. 14.) A' ki el adó könyveinek lajstromát az újság levelek mellé ragasztani, vagy pedig más módon nyomtatás által közönségessé tenni kívánja, szükség a' ki hirdetés előtt leg alább két nappal az ilyen jelentést kettős kéz irásban bé adni; az ilyen könyvek lajstromát tisztán, és olvashatóképen le érni, a' könyveknek titulusát, a' könyvszerző nevét, a' nyomtatás helyét, és eztendeit fel jegyzeni, és minden illetlen ölzve zavaroását a' munkának p. o. a' vallásról szóló

munkáknak az ellenkező nemű könyvel való öszve elegyítését el kerülni. Hogyha az illetén könyv lajstromokra az *Imprimatur* bizonyos meghatározás alatt tétetik, tehát minekelötte a' nyomtatás tökéletességre menne, szükség lészzen azt még egyfzer a' Revisio hivatalnak bé adni, és azt a' ki töröltetett czikkelyeknek ki hagyatásáról meg győzni. 15.) A' midön a' könyv kereskedők az el adatandó könyveknek lajstromát a' Revisio hivatalnál bé adják, szükség lészzen az abban találtatandó meg tiltatott könyveket annak által adni, e' pedig ki ne adja azokat mind addig, míg a' tulajdonos olly árost nem kap, a' kinek különös engedelmé lejénd azoknak meg vételére, avagy míg alkalmatosság lészzen azoknak az Országból való ki küldetésekre. A' melly könyv a' vallással, jó erköltsökkel, a' Státussal ellenkezőnek, motskolódónak, másokat sértegetőnek találtatik, azt sem másoknak meg venni, sem az Országból kiküldeni szabad nem lészzen, hanem más módot kell a' Revisio hivatalnak annak ki irtására keresni. 16.) A' melly könyváros, vagy magános személy meg tiltatott könyveknek meg vételére való engedelmet kér, igazán jegyezze fel a' nevét, 's ne méreszellyen az engedelem czédulára más meg nem engedtetett könyvet is fel irni; a' ki vagy az elsőbb, vagy az utólsóbb parantsolatot által hágja, 50 forintra fog büntettetni, ha pedig meg nem fizetheti, minden forintért egy napot tölteni a' tömlötzben. 17.) Valamint a' Revisio Hivatalnál lévő személyek kötelesek hivatalyaikat bé tellyesíteni, és minden hafzontalan halogatás nélkül a' kéröt el igazítani: hasonlóképen az is, a' kinek a' Revisio hivatalnál dolga lészzen, köteles azon hivatal tagjainak illendő betsületjeket meg adni, minden illetlen szóktól, veszekedéstől magát meg tartóztatni, semmit titkon el nem venni. A' ki magát meg sértetnek lenni gondollya, jelentse a' Bétsben lévő Cs. Kir. Directóriumnál, vagy pedig a' tartománybéli kórmányszékeknél.

18.) Minthogy ennek a' közönséges rendelésnek fő vége az, hogy egy részről minden mentegető tudatlanság, és meghatározatlanság; más részről pedig minden titkos útak és zúrzavarok el hártassanak: minden köteles azoknak engedelmeskedni, és azokat mind a' jelenlévő könyvnyomtatóknak, könyvárosoknak, réz tábla metzőknek és más Censura alatt lévőknek tudtokra adni, mind azokkal, a' kik jövendőben azon életnek módjára adják magokat, közleni. Ki adatott *Bétsben* 3-ik *Junii* 1795-ik estendőben.

Frigyes Belgyiom.

Sieyes és *Reubell* Fr. nemzeti képviselők, a' Hollandiai respublikával való szoros alliantziának végbe vitele után, vissza mentek Párisba. A' Hollandiai tartománynak képviselői egy különös Commissiót állítottak fel az ifjúság nevelése és tanulása végett. — Kemény parantsolatot hirdettek ki a' Hágai Karok és Rendek a' közönséges tsendesség meg háborítói ellen, valamint a' principistáknak a' patriótákat, úgy ezeknek amazokat sem szóval, sem tselekedettel meg sérteni nem szabad. *Haersolde* és *Huber* polgárok választattak a' Batáviai szabad respublika (így nevezetik már most a' Frigyes Belgyiom) kints tárának gondviselőivé, és kormányozóivá. Még most is sok stábális és fő tisztek botsáttatnak el a' respublika szolgálattyaából, és az egész armádia új lábra tétetik. A' Frantzia északi armádia, 25 ezer embert ki vévén, ki fog költözni a' Frigyes tartományokból, mindenikben nagy szüksége lévén a' kenyérnek és a' pengő pénznek; ellenben Fr. assignatákat és Hollandiai recepisséket mindenütt bőven lehet látni. A' mint előre is gyantani lehetett, nem jó szívvvel szenvedti a' Petersburgi udvar a' Hollandiai helytartó Fejedelemségnek el töröltetését, és a' Batavusoknak Frantziákkal való szoros szövetségeket. Ezen indulattyaát már is ki nyilatkoztatta a' Hágában lévő Orosz

követnek *Noojkoff* úrnak onnan lett vizfíza hivatása által, a' ki a' múlt hólnapnak 20-ikán, minden bútsú vétel nélkül oda hagyta az Európai követek szokott lakó helyét *Hágát*. Kétség kívül való dolog, hogy az Orosz Birodalom N. Britanniával szoros szövetséget kötött, és 12 linea hajómondatik az Anglusok segítségére küldeni, melyek nem sokára meg fognak a' Baltikum tengerben jelenni. Amsterdami levelekből olvassuk, hogy az *Algiriai Dey*, az az, Fejedelem hadat izent a' Spanyoloknak. — Ugyan ott, t. i. Amsterdamban 60 személyt választott a' polgárság jövődöbéli nemzeti képviselőinek, kiknek neveiket ki is hirdettette a' nép előtt. A' Fr. respublikával szerzett alliantziát is közönségessé tétettek, minden közönséges piatzokon a' városnak tinoknokjai által, a' melly alkalmatossággal egynéhány Frantzia tisztek és katona őrizet is jelen vóltanak. —

A' Frantzia és Batáviai szabad respublikák közt kötött szoros alliancziáról illyetén gyökeres jegyzéseket olvasunk, egy Májusnak 19.ikén költ Amsterdami levélben: “A' mi respublikánk és Frantziák közt szerzett *offensiva* és *defensiva* alliantzia az újításokat kedvellő emberekben igen nagy örömet, az Orániai ház barátinak pedig mély bánatot és szomorúságot okozott. Az elsőbgeknek örömök annyival nagyobb vólt, mivel már annakelőtte sokan azt híresztették, hogy tsak azért kívánnak annyit töllünk a' Frantziák, hogy a' velünk való szoros egyyességet el hárithassák, és alkalmatosságot adhassanak a' Prussiai királynak a' helytartó Fejedelem ügyének fel fogására. Ez a' hír már most egészlen meg czáfoltatott a' végbe ment alliantzia által. Az is tudva lévő dolog vólt, hogy sok rélzről igyekeztenek ezen egyyességnek meg akadályoztatásában, de sem egyik, sem másik el nem érhetette fel tételét. Ide járúl még az is, hogy a' Frantzia nemzeti képviselők *Walcheren*nek, *Südbevelandnak*, *Hertzogenbuschnak*, *Ber-*

gen-Op-Zoomnak és Brédának kivánságától el állottak, 's kevesebb hadi költséggel elegendtenek meg, mint hallatott eleinte. Azt is ide ízámlálván, hogy már most, az úgy nevezett patriótáknak kivánsága fzerént, respublikánknak szabad-
ságát és mástól való nem függését meg esmérték, a' helytartóságnak, és nemességnek el töröltetését magokra válalták: könnyen lehet képzelni, hogy a' mostani környülállások közt oka vagyona' patriótáknak az örvendezésre, a' két rofzíz közt, a' kissebnek lévén helye, az az, kézzebnek voltak néhány örökségeiket fel áldozni, mint sem az egész respublikát, mint a' Fr. fegyver által el vétetett tartományt örökre el vesztetni."

A' melly nagy öröme vagyona' történeten a' patriótáknak: épen olly nagy, söt még nagyobb az Orániai ház barátinak izomorúsága, sokkal több akadályok lévén már most a' helytartóságnak vizsgálta állítására, mint annakelőtte, a' melly akadályokat egyedül a' Frantziák ellen öfzve szövethkezett hatalmasságoknak ereje fordíthatna el. De akármi légyen e' tárgyról a' fatumnak könyvében el végeztetve, bizonyos dolog, hogy ezen új alliántzia által minden Frantziák által öfzve szövethkezett hatalmasságok ellen hadat indított respublikánk, Anglia ellen pedig örökösen, valamennyifzer a' két nemzet közt háborúság lejénd. Illyenképen örökre el vesztettük a' N. Britanniai kikötő helyekben le árestáltatott hajóinkat, és ki tudja, mitsoda vége lesz a' Szárdinai, Nápolyi, Spanyól és Austriai kikötő helyekben való kereskedésünknek? Miként fogja venni az Orosz Birodalom ezt az alliántziát? Kétség kívül most már az Anglusok is rabló hajókat fognak ki készíteni a' napnyugoti Indiákra, Amerikába, Levantéba, a' közép és Német tengerekre menendő hajóinknak el rablására. Mivel finantziánk is kiüresítetett, és a' Frantziáknak fizetendő 100 millió miatt nem is egy könnyen fog virágzó állapotban lenni; a' nékiek igirtetett 12 linea hajók-

nak és 18 fregattáknak ki készítetések is sok időre fog haladni. — Kereskedésünk is alább fog szállani, olly szabad lévén a' Rénus, Maás, Scaldis és Hont vizein a' hajokázás a' Frantziáknak, mint a' Batavusoknak, és a' *Vlizingai* kikötő hely iránt tétetett rendeléseket könnyen kedvetlen következesek követhetik. Már most egészlen urai a' Frantziák a' Scaldis ajtainak. — Ennekutánna hadi seregeinknek is mindenkor készen kell lenni, minthogy ha kívántatik, felét a' Frantziák szolgálattára kell adni. “

“Utólyára, noha a' Fr. nemzeti képviselők néhány töllünk eleinte kívánt tartományainkat kezünknel meg hagyták: még is mindazáltal *Flandriának*, *Mastrichtnak*, *Venloonak*, és *Venlootól* délre a' *Maásnak* mind két partyán fekvő birtokainknak el vesztése érezhető kárt okoztak republikánknak. — Tekintsük meg tsak a' Landkartákat, majd tapasztalni fogjuk, mennyire öfzve szoritatott legyen kereskedésünk. — *Mastrichtnak* birása a' Német Birodalommal való eggyeségünkre nézve igen fontos volt — és ha igaz, hogy a' közönséges békességben annyi földet fogunk nyerni, mint a' mennvit el vesztettünk: szivünköl kívánnjuk, hogy ezen reménylett új keresményünknak olly fekvése legyen, melly által mostan izenvedett kárunk némelly részben ki pótolassék. Némellyek úgy gondolkoznak, hogy ez az új keresmény a' Lüttichi püspökségből fog választatni. —

“Még most nem tudatik, meg fogják é a' Frantziák a' nállunk tett requisitióknak árrát fizetni, vagy a' nékiek adatandó 100 milliomból le húzni, avagy nem? Sokan reménylik, hogy le fog abból húzatni. — Itten épen nem tsudálkoznak azon, hogy az eggyesítetendő Frantzia és Hollandiai ármádiát Fr. vezér fogja kórmányozni, hanem a' vala még is a' reménység, hogy az eggyesült flotta Hollandus admirál vezérlésére fog bizattatni. 's a' t. “

ezután tsendesen viselik magokat; semmi bántódások nem léfzen.

Elegyes Tudósítások.

Két Frantzia nemzeti képviselők, úgymint *Merlin* és *Cavagnak* hofzfas conferentziát tartottak *Oggersheimban* egy Német Országi Fejedeleme- nek követjével; kétség kívül a' békesség vólt tanátskozásoknak tárgya. — *Worms* és *Manheim* környékén sok Frantziaság gyűll öfzve, úgy hal- latik, hogy által akarnak a' Rénus vizén jönni *Kob- lentz* körül, a' hova igen sok tábori hidak kül- dettek *Manheimből*. — *Achen* várasában igen nagy zenebona vólt *Aprilisnek* végén a' lakosok és Fran- tziák közt, az utólsóbbak minden ezüst portékát ki akarván vinni a' templomokból, az ezen dol- gon meg hofzfzonkodott nép öfzve futott, 's öfzve kapott a' Frantziákkal, a' melly alkalmatosság- gal mind a' két részről sokan meg ölettek, és meg sebesítettek. E' miatt 200 polgárok hányattak tömlötzre. — *Hyberniában* alattomban való bé- kételenség uralkodik, *Grattan* úrnak 50 ezer font sterlingből álló ajándékot vittek a' Katolikusok. — Ezen Orzágnak tengerre fekvő határain kordont fognak az Angliai seregek vonni. — Lord *Car- hampton* a' Hyberniai seregeknek fő kormányo- zója tellyes hatalmat vett a' Királytól olly kato- nai rendeléseknek tételére, a' minémüeket a' je- lenvaló, és előre nem látható környülállások ki- vánnak. — A' *Mediolánumi* klastromok, és egy- házi fundátziók egy milliót ajánlottak Ö Császári Felségének az idei táborozás szükségeire. A' *Básel-* ben lévő Spanyol követ gyakorta való conferen- tziát tart *Barthelémy* úrral. *Osnabrükben* nagy vendégséget adott *Möllendorf* Feldmarsál a' Prus- siai Király, és Frantzia nemzet közt végbe ment békességnek meg inneplésére, mellyre a' Hanno- verai hadi tiszteket is hivatta, de ök bizonyos okokra nézve megnem jelenhettek. Az *Ostendei*, és *Nieuporti* kikötő helyeknek meg újításokra pa-

rantsolatot vettek a' Frantziák. — A' *Brabantzi-ai Flandriának* tengerre fekvő határai is meg fog-
nak erősíteni. — A' Császári Királyi armádiának
számára igen sok gabona hordatik *Frankfurt* kör-
nyékére. — *Hardenberg* Prussus minister gyakor-
ta való conferentziát tartott *Pichegrü* Generállal,
Merlinnel és *Barthelémivel*. — B. *Bartensteint* vá-
lasztotta ki a' Fels. Császár a' Német Birodalom
részéről azon congressusra, melly a' Frantziákkal
való békességes trakta végett projectáltatott. —
Nem *Galló Marquis*, hanem *Castel-Cicaló* hertzeg
lett *Acton* Generál helyett a' Nápolyi Királynak
fő ministerévé. *Nápolyban* még most is sok gya-
nús személlyek fogattatnak el, nem régiben. *Ca-
sanzchó* hertzeg is el tsipetett, kinek irásai közt
sok gyanús levelek találtattak.

Magyar Ország.

Pestről 3-ik Junii Szomorú játék! Ma ismét,
reggeli 6 és 7 óra közt, azok közül a' bünösök közül,
a' kit magokat a' tudva lévő titkos pártütő tár-
saságba egyelíteni mérészlették, két ifjú végezte-
tett ki a' hóhér pallosa által ez életből. Az el-
sőbb *Szólarcsek Sándor*, az utólsóbb *Ösz Pál*, a'
kinek apologiája, és más versbéli irásai is a' Fels.
Septemvirális Táblának sententziája szerént, a'
hóhér által meg égettek. Mire nem viszi az éret-
len ifjúi gondolat az embert? Bóldog a' ki ma-
gát a' rozsz társaságtól el vonnya, és magának,
maga rejtek szobájában, hasznos és épületes köny-
veknek olvasásával mulatságot talál.

Egy hazáját, nemzetét, és felebarátit igazán
szerető jó hazafi, és Pesti polgár, illyetén tapasz-
talásból folyó intést kívánt a' Magy. Kurirba bé-
iktatni.

„Ki gondolta volna, hogy a' Magyar Kana-
hánban, mellyben 1794-ik éltendőben, Aprilis
hólnapjában, a' búzának Pesti mérője 15 's 17 ga-
rasokon ment, sőt önnön magoknak az adóknak

kellett vevőket keresni, ki gondolta volna, mondom, hald meg polgár — paraszt, hogy 1795-ikben, Aprilisnek és Májusnak hólnapjaiban, ezen legbóldogabb Országnek környékeiből is számosan jöjjenek ide a' Pesti dunának partyaira a' szegény falusi lakosok, sőt a' birtokos urak is, a' szűkség és nyomorúság által kényszerítetvén, és hét's nyóltz annyi árron vegyenek magoknak kenyérnek való életet. — El keseredett szívvel kellett szemlélni a' szegénységet magának, öt annyi árron, mint annakelőtte, venni kenyeret, annyit, a' mennyit kaphattak, zsákjaikat meg tölteni, és a' falukra vinni. — Ritka példa — ritka történet, hogy a' falusiak vegyenek magoknak kenyérnek valóta' városokban. Honnan vagyon, hogy egyetlen egy esztendei terméketlenség miatt is illy nagy szűkség és nyomorúság uralkodhatik a' mi bóldog és termékeny hazánkban. — Az 1794-ik és 1795-ik esztendők olly tükrök, mellyekből mind a' birtokos urak és polgárok, mind kiváltképen a' falusiak tanulhatnak, hogy nem kell gabonás táraikat és vermeiket az utólsó búza szemig ki üresíteni, és el vesztegetni, hanem a' leg bóldogabb esztendőben is szorgalmatossan gondolkozni az illyetén nyomorúságos történetekre.

A' Gergely napkor új tanítványokat verbuálni, de annak palástya alatt koledálni szokott falusi mestereknek és tanuló gyermekeknek tanúságokra.

A' felső Saxóniai kerületben, a' *Bayerfeldi* iskolamester Maj. 3-ik, 4-ik, és 5-ik napjain tartván tanítványival együtt a' Gergely napi inneplést, a' bé vett szokás szerént, imitt amott mind maga, mind tanítványi irósvajas kenyérrel, borral, serrel és pálinkával meg vendégeltettek. A' *Sachsenfeldi* mólnár különös betsületnek tartván magára nézve, hogy öt is meg látogatták az oskola mester és tanítványi, magát a' tanítót házába be hivta, 's különösen meg vendéglette, a' tanuló gyerme-

keknek pedig egy nagy palafzk pálinkát küldött ki, mellyből ki ki, annyit ivott, a' mennyi néki tettett, még is meg maradt belőle egy fél mefzszelly. Ezt a' maradékot egy ottan lévő tudatlan afzfzony személynek sok unizolására és kényszerítésére egy Sachsenfeldi átsmester 6 ezrtendős fiatskájának kellett ki üresíteni, kinek gyenge agyvelőjét egyszeriben el hatván az égetett italnak szefze, dél után 4 órakor nagy tántorogva tsak ugyan haza mehetett. Mingyárt észre vévén az édes annya tantorgó gyermekének baját, kaffé ital által akarta az égetett italnak szefzét fejből ki verni. A' kaffé készítése közben az ártatlan gyermek egyszeriben le rohant a' földre, és nyavalya törésbe esvén, úgy öfzve szoritotta ajakait és fogait, hogy lehetetlen vólt az el készült kaffét torkába bé önteni. Azért is mingyárt egy seborvost hozattak szüléi *Schwartzenbergből*, a' ki meg vizsgálván a' veszedelmes betegségben lévő, egész élte ereinek alkotmányát el bontatotnak, és így gyógyíthatatlannak lenni találta őtet, a' minthogy más nap, u. m. *Maj. 5* ikén testének sok liánykodásai és öfzve sugorodásai közt, ki is fújta ártatlanlelkét.

* * *

Ideje vagyon, hogy a' Magy. Kurir is jelentést tegyen a' Magyar Publikumnak, és azoknak az Erd. Olvasóinak, a' kik eddig, együgyü újságleveleinek olvasásában gyönyörködtek, az iránt, hogy a' jövő fél ezrtendőre is jelentvén magokat, küldjék bé az öt forintokból álló taksát, érdemes neveiknek, és azon postáknak, kiváltképen az utólsónak, mellyen jární kell az újságoknak, szoros fel jegyzésekkel egygyütt, illyetén rövid tzimet irván a' jelentő levél hátára: *Pro Magyar Kurir*, vagy *A' Magyar Kurirnak*. — A' kik viafz petsét alatt kívánnyák az újságokat magoknak jártatni, az öt forint taksán felül 30 krajtzárt küldjenek a' Spanyol viafzért, és a' petsételőnek

fáratttságáért. Utóljára kéretetnek azok is, a' kiknek numerusai a' 33-ik darabnak utolsó lapján fel vagynak jegyezve, hogy ezen még folyó fel esztendei restántiáról el ne felejtkezzenek; különben a' két esztendőktől fogva szenvedett kárvalás arra határoz meg engemet, hogy ki vévén azokat, a' kiket vagy személlyesen esmérek, vagy fizetésben való készségek előttem tudva vagyon, senkinek is előre való fizetés nélkül, nem szolgállok a' Magyar Kurirral. — Minden munkás érdekes a' maga munkájának jutalmára.

* * *

Mivel azoknak az Erd. Olvasóimnak, a' kiknek a' Magy. Almanakot más móddal meg nem küldhettem, a' Póstán már mind el küldöttem, jelentem, hogy a' 42 Kurirnak 659-ik lapján fel jegyeztetett helyekre is mindenüvé küldöttem számos nyomtatványokat, mellyekből mind a' Magy. Kurirnak már eddig fel jegyeztetett, és ezután fel jegyeztendő olvasói ingyen, mind mások pénzen magoknak meg szerezhetik. Ezt a' ki adást *Polynésiának*, az az, e' világ ötödik részének summás históriája mindenek előtt kedvessé teheti. A' hová még eddig a' nyomtatványok el nem érkeztek, bizonossan el fognak érkezni, mivel már innen mindenüvé el indítottam.

Sopronban Titt. Rajtsch Péter úrnál vagynak le tételve, innen vitessek el magoknak a' 72. 102. 127. 133. 170. 248. 266. numerusú koperták alatt járó M. Kurirnak olvasói. — *Köszögön* Titt. Csányi István Pósta Expeditor úrtól a' 14. 98, 178, 184. 193. és 230. numerusúak. — *Szombathelyen* Titt. Zsoldos István Könyvkötő úrtól a' 15. 16, 17, 226. 247, 387, 410, 418. numerusúak.

A' több helyekre küldettekről, jövő póstán fogok jelentést tenni.